

Produktivitet för ökad konkurrenskraft

Hur står sig svensk industri i ett internationellt perspektiv?

Onsdag 12 mars 2025

Kungl. Ingenjörsvetenskaps
Akademien

Välkommen

Professor Sylvia Schwaag Serger,
Verkställande direktör Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien

Produktivitet för ökad konkurrenskraft

Per Grunewald

Co-founder & Senior Advisor at Emphco
Ordförande IVAs avd. Maskinteknik

Malin Frenning, moderator

vd RISE
ledamot IVAs avd. Maskinteknik

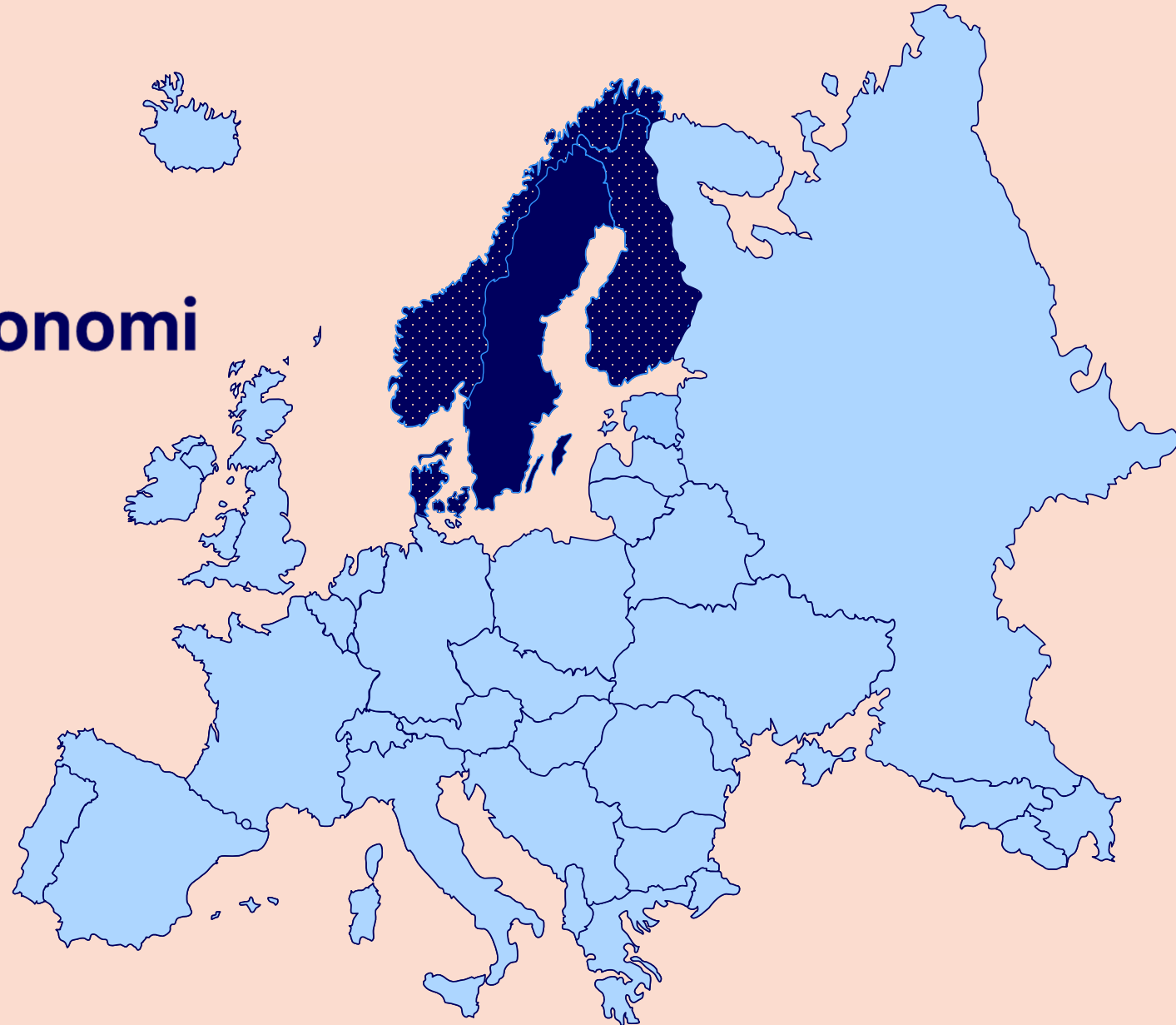
Vad betyder den geopolitiska utvecklingen för industrin inom EU och i Sverige?

Annika Winsth
chefsekonom Nordea
ledamot IVAs avd. Ekonomi

Sverige - en kunskapsekonomi i världsklass

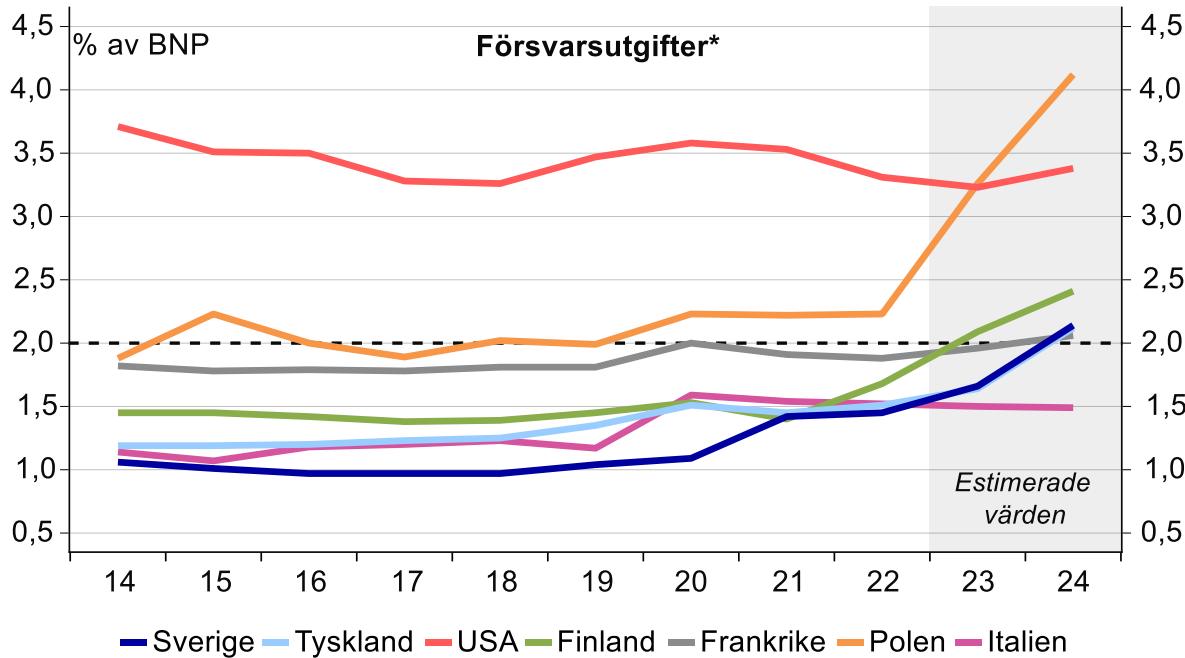
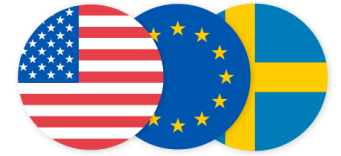
Annika Winsth

2025-03-12

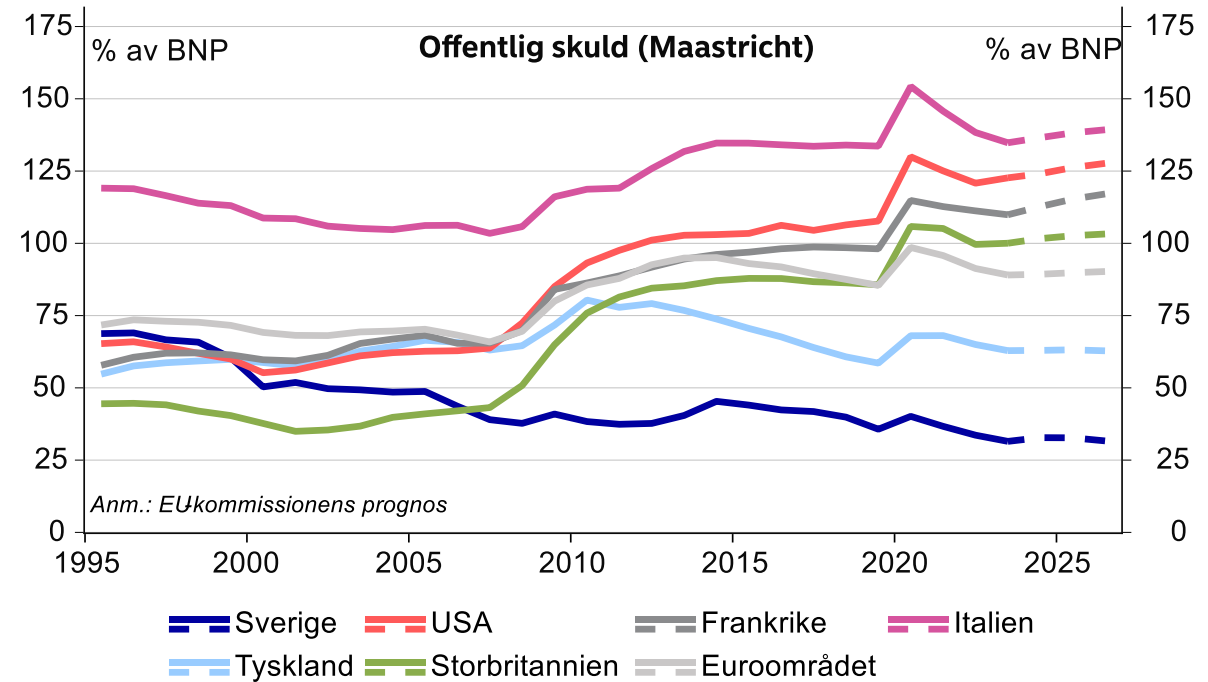

Ny geopolitisk spelplan - Europa rustar upp

Vikten av starka svenska offentliga finanser kan inte nog poängteras

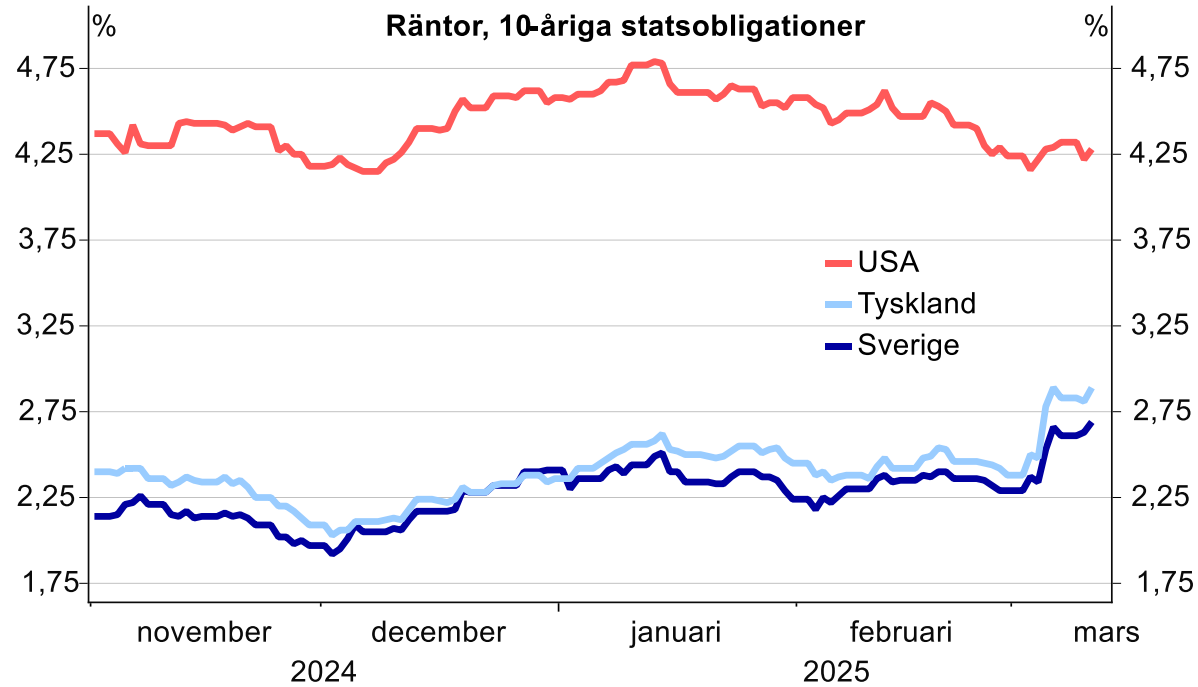
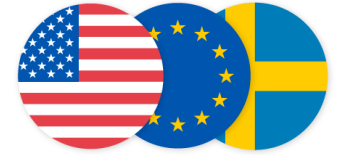
*Nato-artikel från juni 2024.
Källor: Nordea, Macrobond och NATO

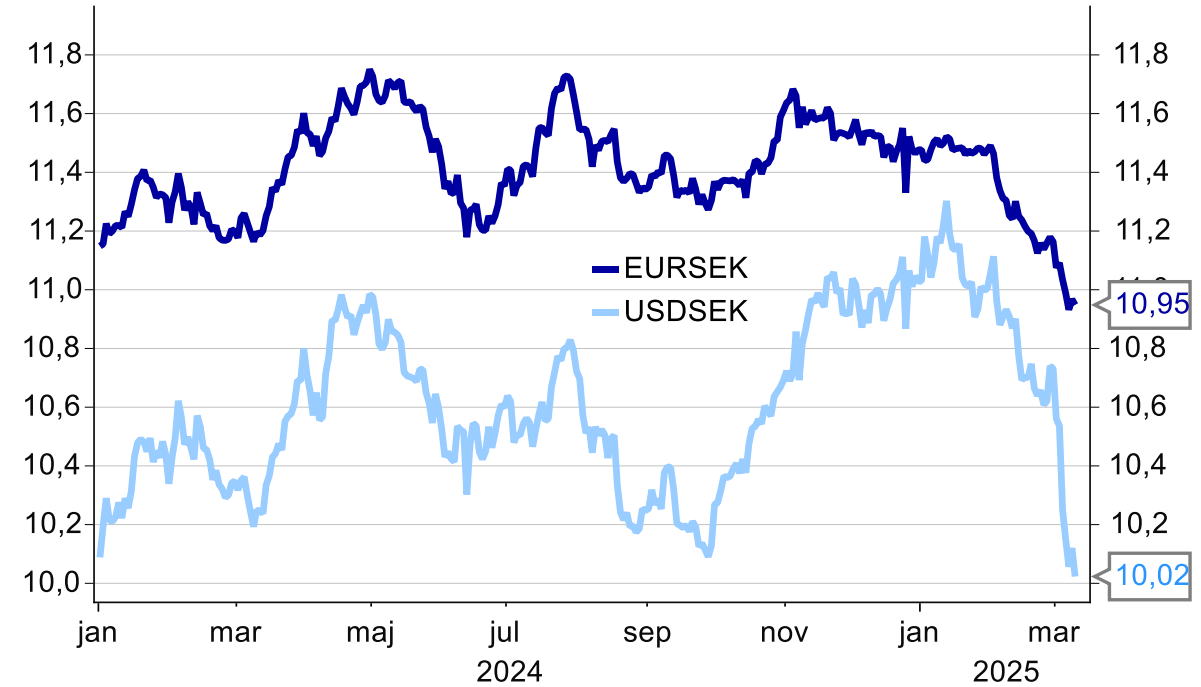
Källa: Nordea Markets and Macrobond

Trump tycks vara beredd att kasta in USA i recession

Genuin osäkerhet, men mindre svag krona ett styrkebesked

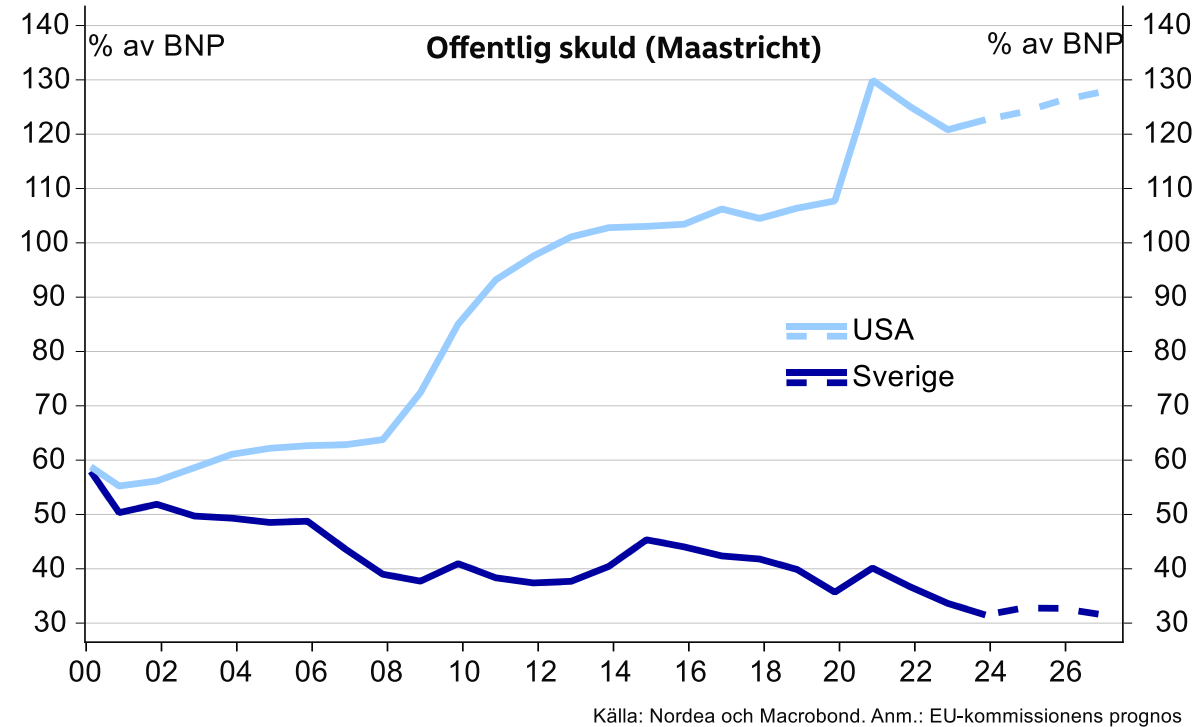
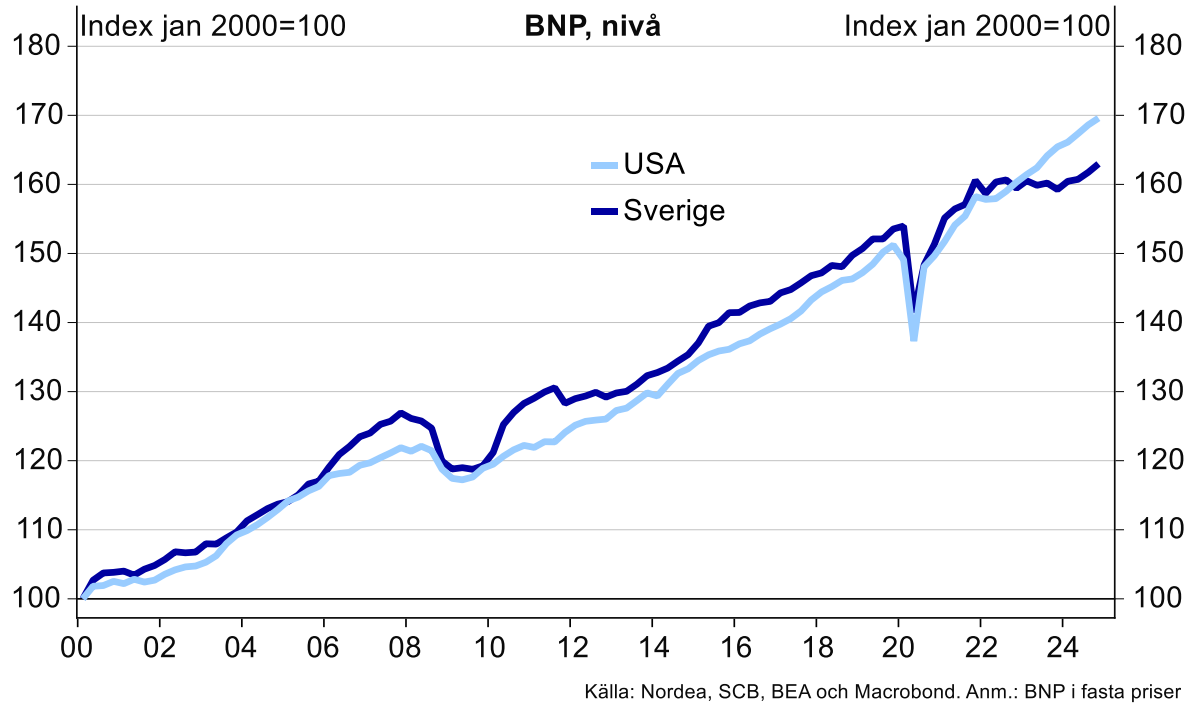
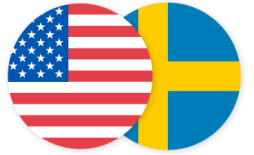
Källa: Nordea och Macrobond

Källa: Nordea och Macrobond

Expansiv politik bakom stark amerikansk tillväxt...

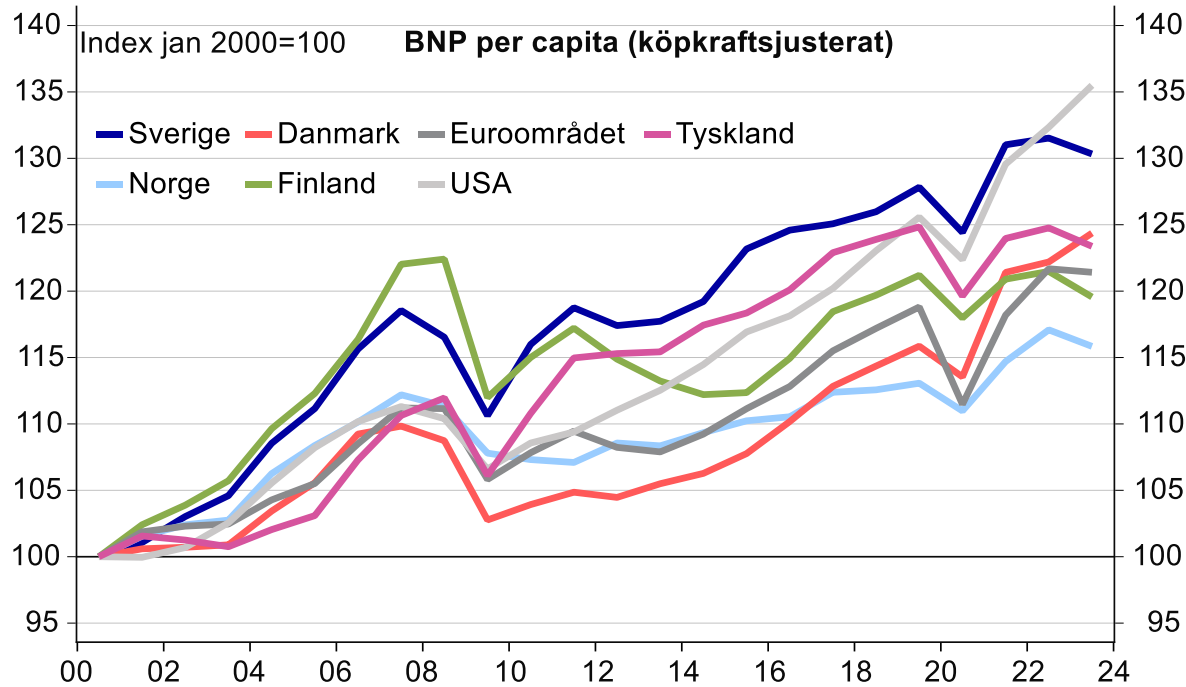
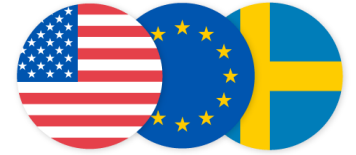
...men skulden kostar allt mer

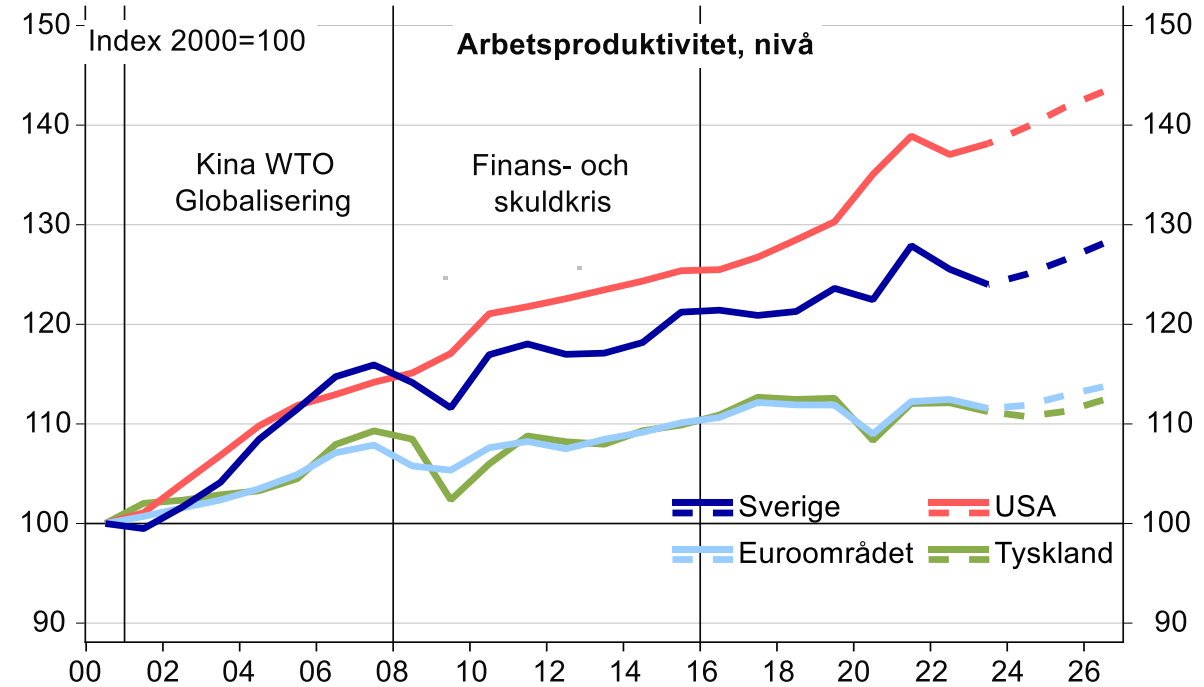

Konkurrenskraftigt svenskt näringsliv

Tyskland behöver vidta åtgärder, medan allt i USA inte är högproduktivt

Källa: Nordea Markets, Macrobond och OECD. BNP per capita avser fasta priser & PPPjusterad.

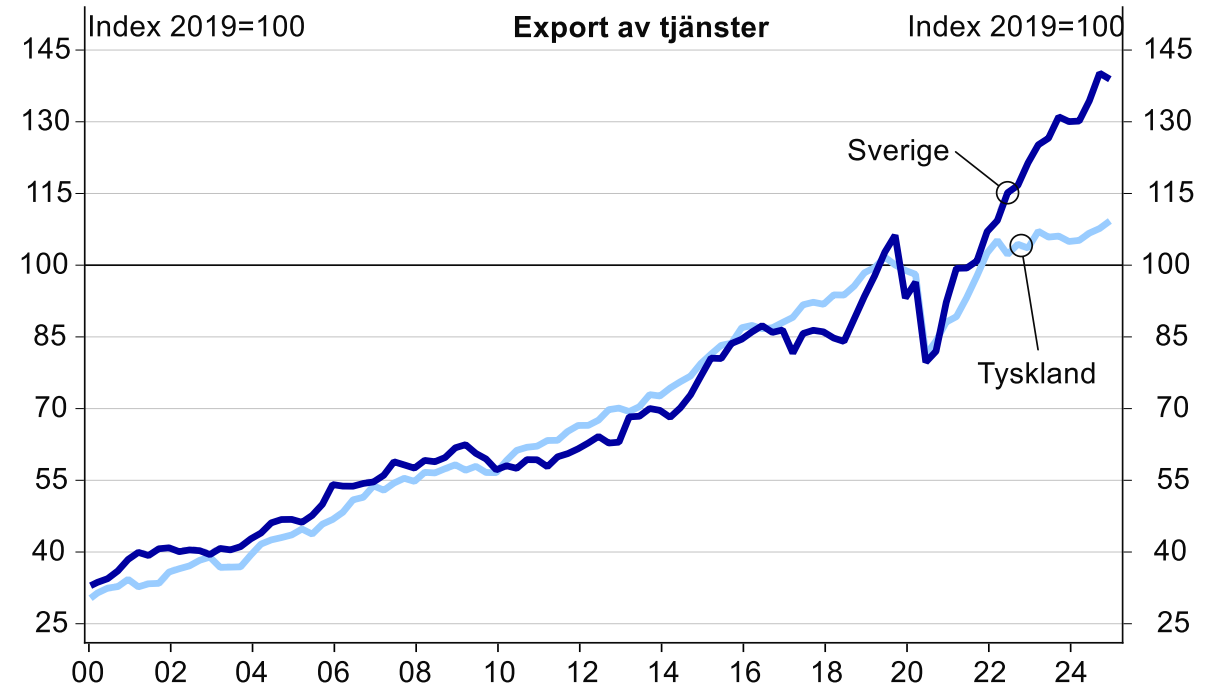
Källa: Nordea Markets, OECD och Macrobond

Stark svensk export, inte bara kronan

Imponerande stark tjänsteexport

Källor: Macrobond, Nordea, SCB och CPB World Trade Monitor

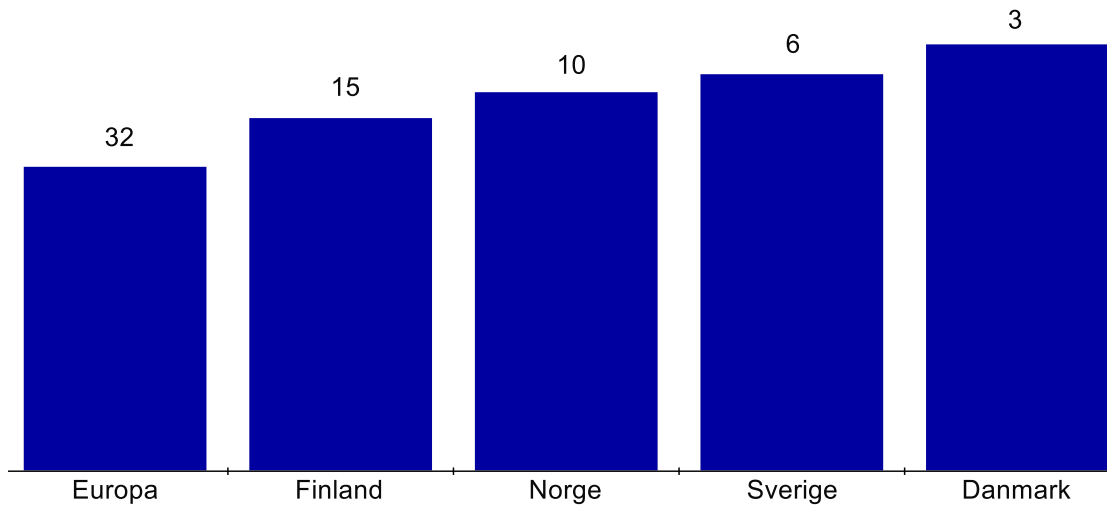
Källa: Nordea Markets, Macrobond, SCB och Eurostat

Den svenska och nordiska modellen levererar på topp... ...värd att värna och utveckla

Global konkurrenskraft

IMD ranking 2024 (Nr 1: Singapore)

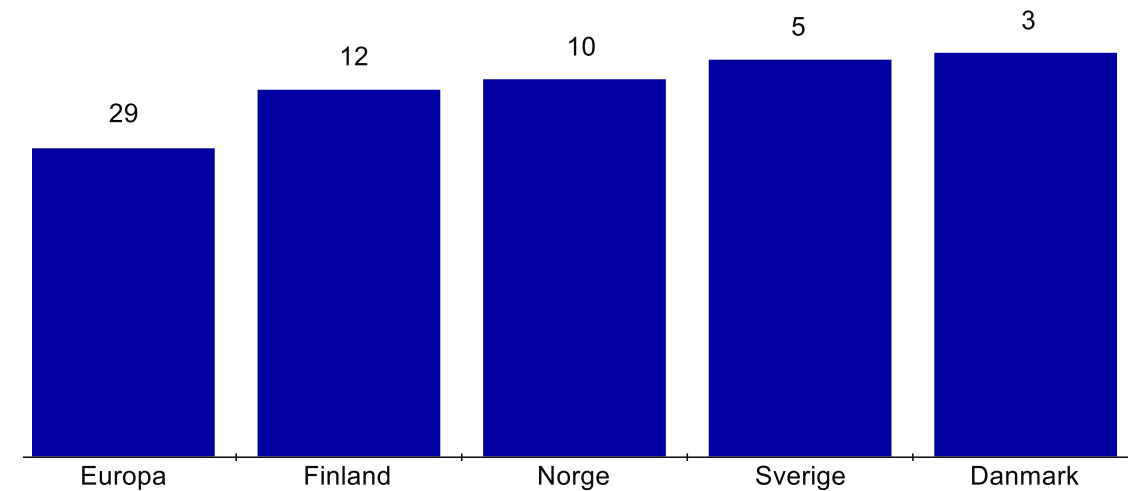
Källa: Macrobond, Nordea and IMD World Competitiveness Ranking 2024.

*Global konkurrenskraft enligt IMDs definition avser hur optimalt länderna utnyttjar sin kompetens för att uppnå långsiktigt värdeskapande.

- Fyra huvudkriterier: Ekonomisk utveckling, företag och offentlig effektivitet samt infrastruktur.
- (Exempelvis: Internationell handel, skattepolitik och utbildning)
- Kvantitativ och kvalitativ datainsamling.

Digital konkurrenskraft

IMD ranking 2024 (Nr 1: Singapore)

Källa: Macrobond, Nordea and IMD World Competitiveness Ranking 2024.

*Digital konkurrenskraft enligt IMDs definition avser länders kapacitet och beredskap för att utnyttja digital teknologi i ek onomin.

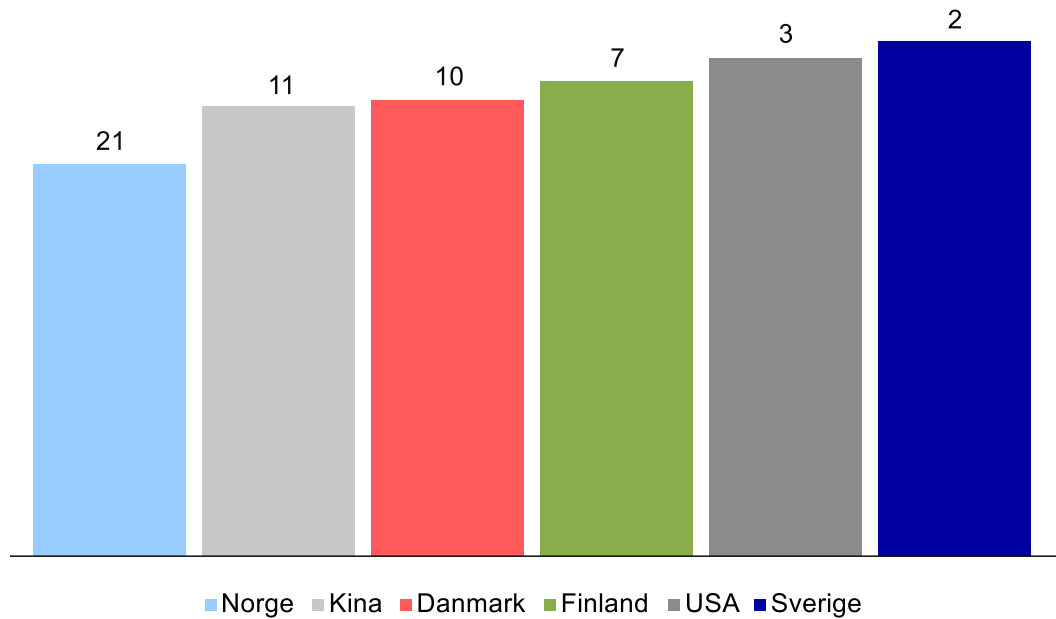
- Tre faktorer: Kunskap, teknologi och framtida beredskap.
- (Exempelvis: Utbildning, kapital och IT integration)
- Kvantitativ och kvalitativ datainsamling.

Sverige mycket bättre än vad många tycks tro

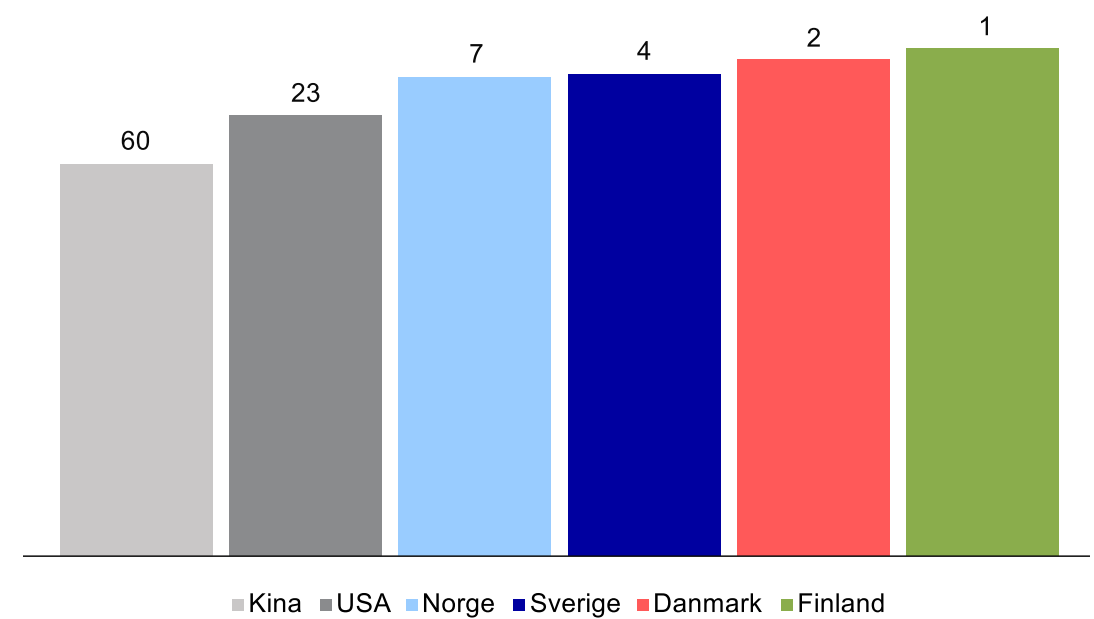
En gynnsam grundstruktur ger bra förutsättningar på bred front

Global Innovation Index 2024, ranking
(Nr 1: Schweiz)

Källa: Nordea Markets, WIPO och Macrobond.

World Happiness Report 2024, ranking

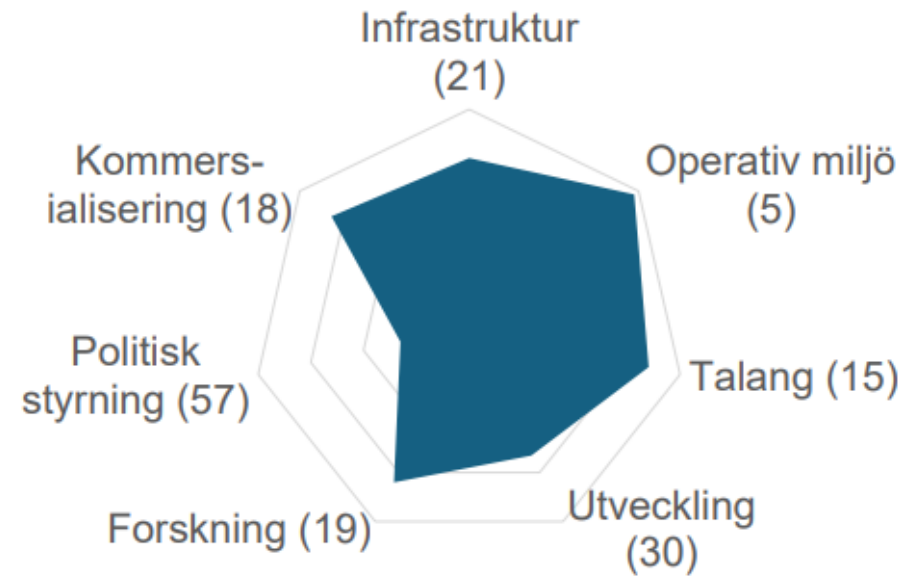
Källa: Nordea Markets, World Happiness Report och Macrobond

Hög digitaliseringsnivå både en möjlighet och risk

I första hand politisk styrning som släpar efter

Sveriges placering i Global AI Index, 2024

Källa: Regeringens AI-kommission

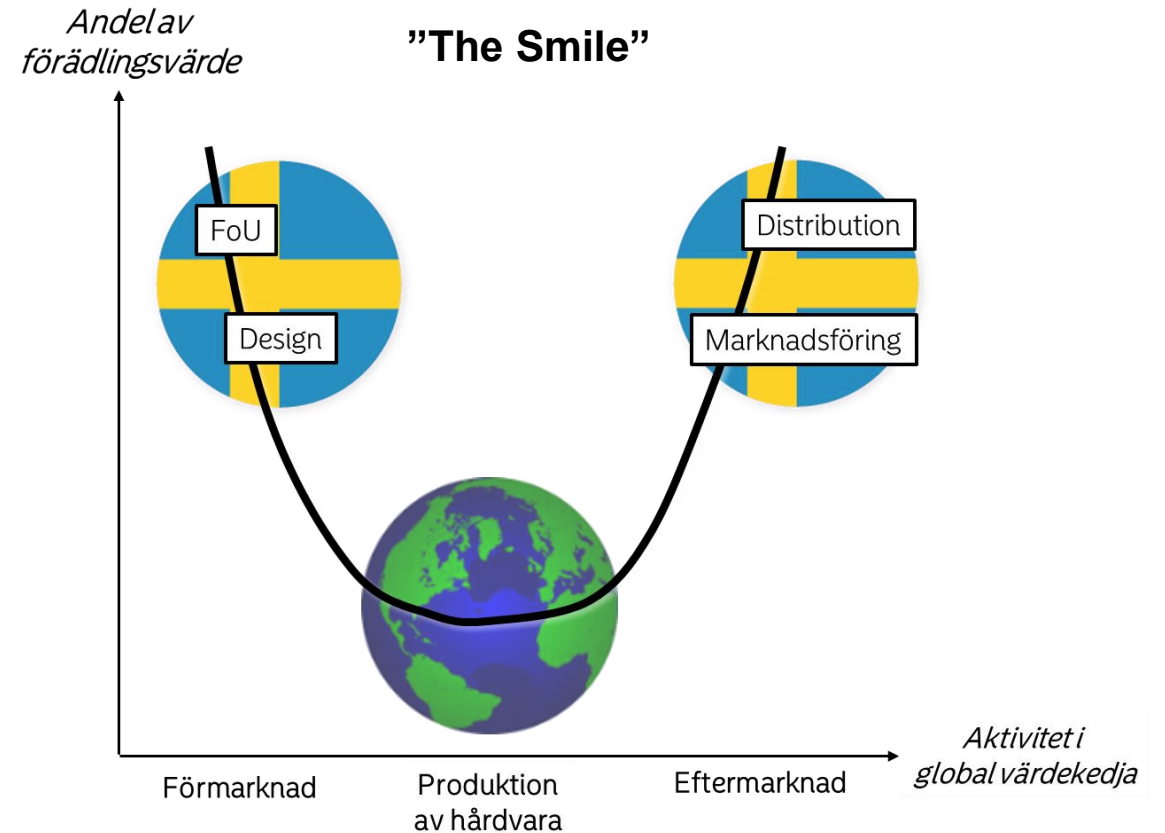

Kunskapsekonomin

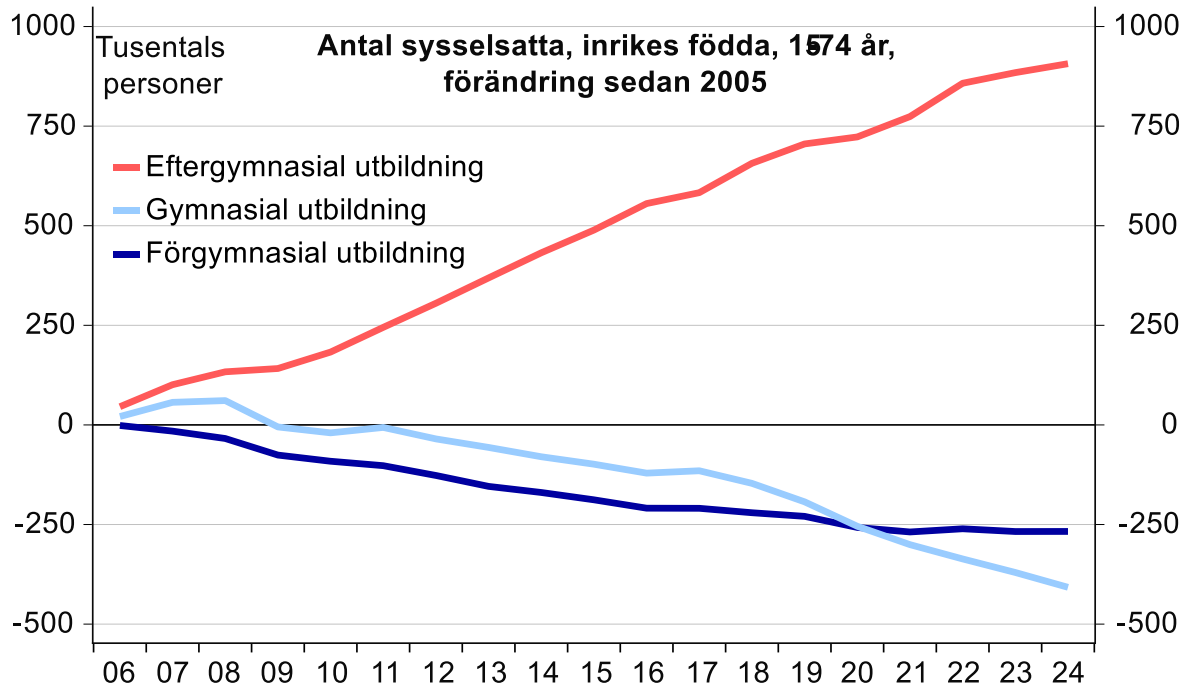
Sverige i framkant

Sverige

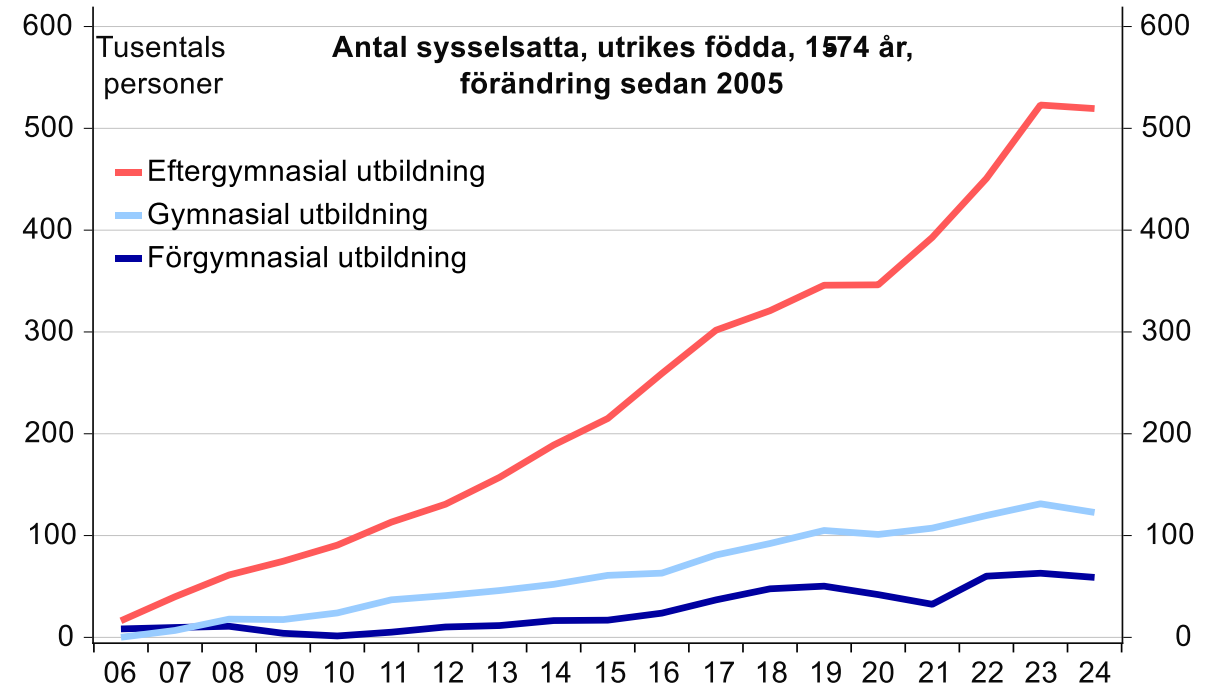
- Nästan **halva BNP** från högkvalificerade branscher
- Troligen den **mest kvalificerade arbetskraften** i EU
- Avancerade **arbetsuppgifter**
- Utbildad **sysselsättningsökning**
- Störst **andel FoU** i EU
- **Topp 5** inom innovation och digital konkurrenskraft
- **Tjänsteexport** har ökat med 40% sedan 2019

I stort alla jobb i eftergymnasial utbildning de senaste 20 åren

Källa: Nordea och Macrobond

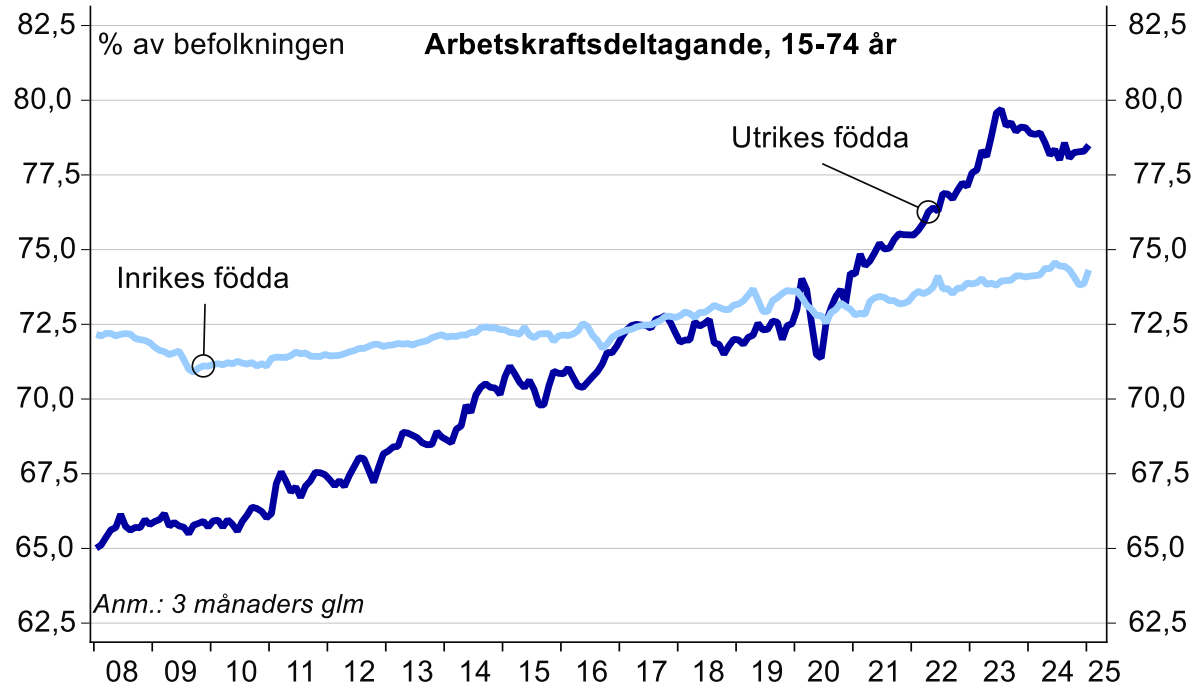

Källa: Macrobond and Nordea

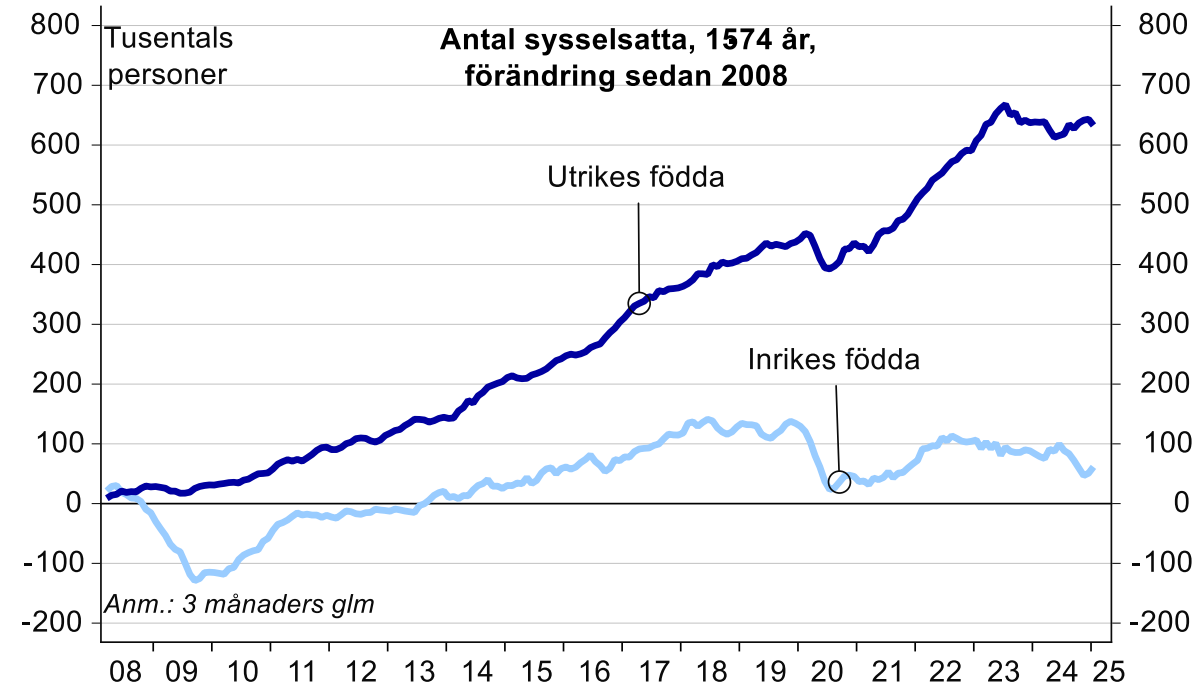

Högre arbetskraftsdeltagande ibland utrikes födda...

...som står för hela sysselsättningsuppgången sedan finanskrisen

Källa: Nordea Markets och Macrobond

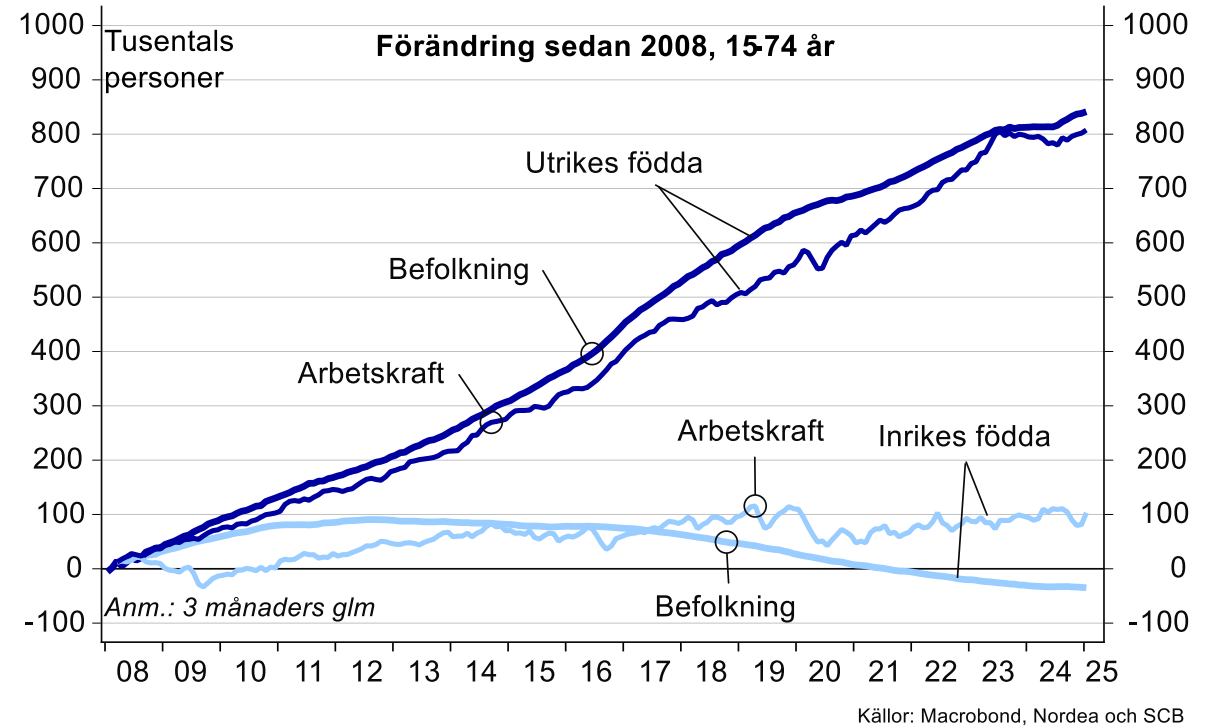
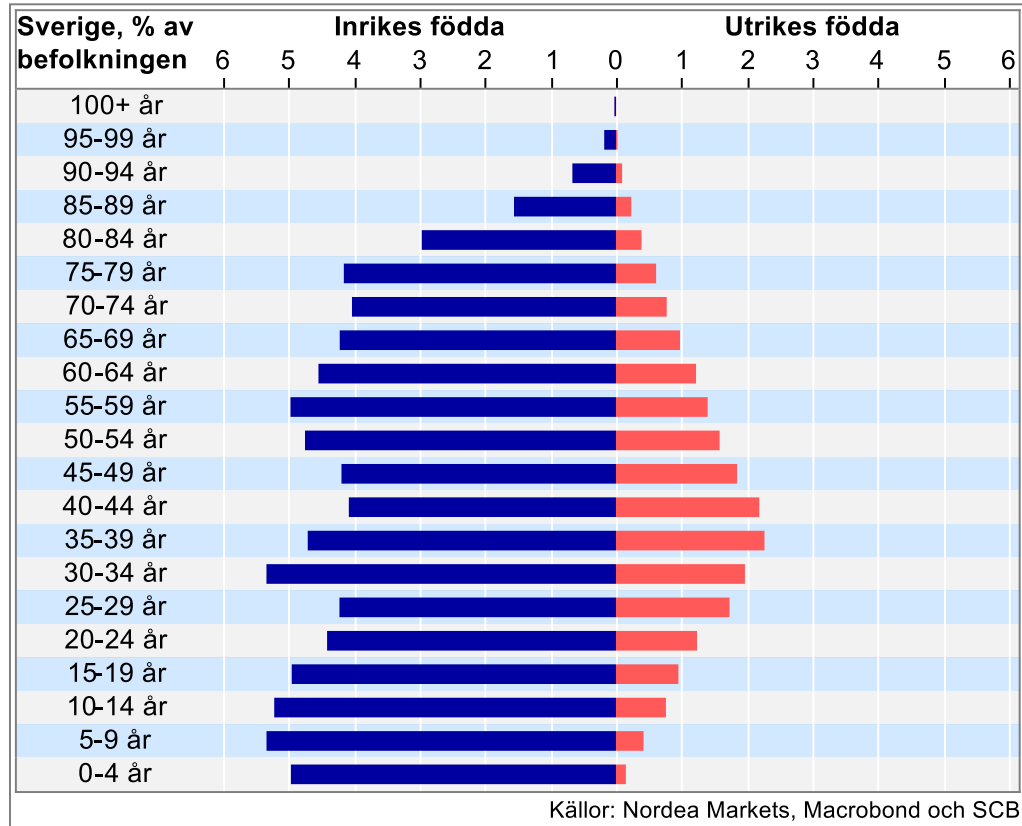
Källor: Macrobond, Nordea och SCB

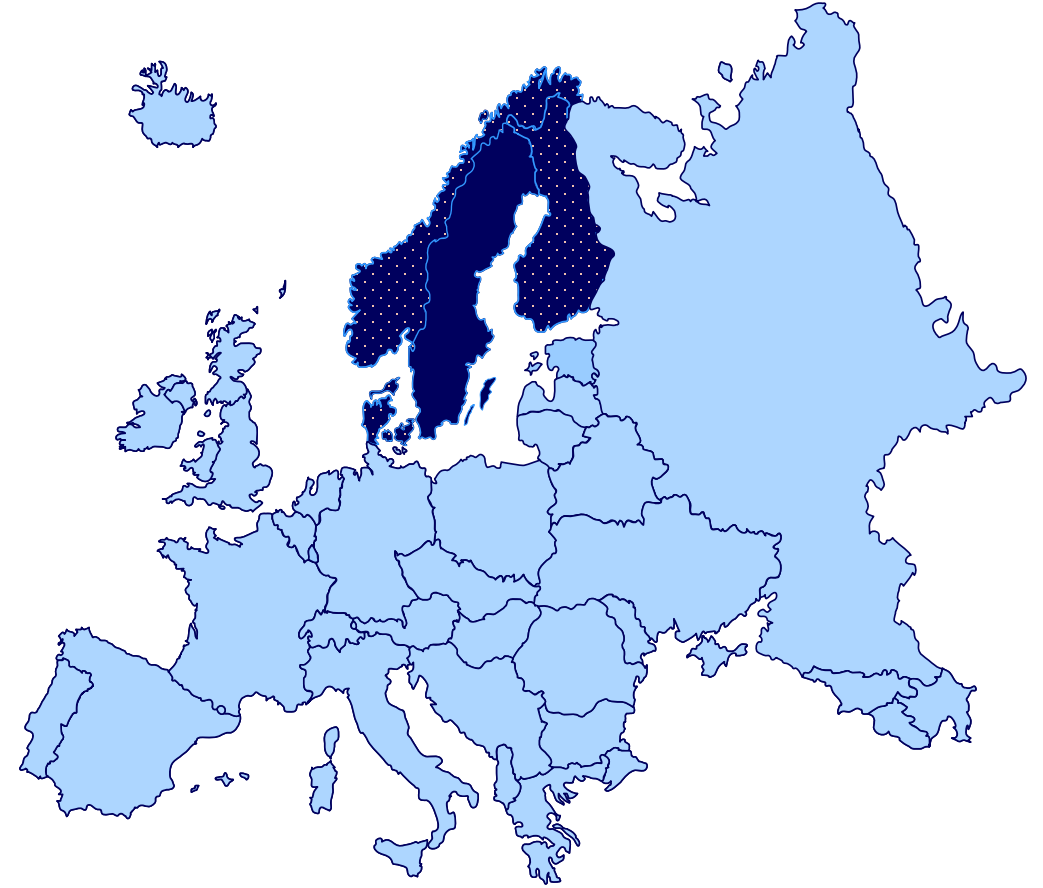
Befolkningspyramiden en viktig förklaring...

...nuläget med många i arbetsför ålder en styrka som lyfter BNP

Kunskapsekonomi

- Sverige - en kunskapsekonomi i världsklass
- Där utbildning till folket är grundbulten
- En förebild när Europa ska göras konkurrenskraftigt
- Samtidigt en ekonomi beroende av frihandel på lika villkor...
- ...där hög digitaliseringen utgör både möjlighet och risk

Tack!

Nordea Markets is the commercial name for Nordea's international capital markets operation.

The information provided herein is intended for background information only and for the sole use of the intended recipient. The views and other information provided herein are the current views of Nordea Markets as of the date of this document and are subject to change without notice. This notice is not an exhaustive description of the described product or the risks related to it, and it should not be relied on as such, nor is it a substitute for the judgement of the recipient.

The information provided herein is not intended to constitute and does not constitute investment advice nor is the information intended as an offer or solicitation for the purchase or sale of any financial instrument. The information contained herein has no regard to the specific investment objectives, the financial situation or particular needs of any particular recipient. Relevant and specific professional advice should always be obtained before making any investment or credit decision. It is important to note that past performance is not indicative of future results.

Nordea Markets is not and does not purport to be an adviser as to legal, taxation, accounting or regulatory matters in any jurisdiction.

This document may not be reproduced, distributed or published for any purpose without the prior written consent from Nordea Markets.

In the United States, to the extent that this publication or report includes an analysis of the price or market for any derivative and is not otherwise exempt from the applicable U.S. Commodity Futures Trading Commission (CFTC) regulations, it is approved for distribution in the United States to US persons that are eligible contract participants from a CFTC perspective. Nordea Bank Abp is a provisionally registered swap dealer with the CFTC. Any derivatives transactions with US persons must be effected in accordance with the provisions of the Dodd-Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act.

Nordea Bank Abp, Satamaradankatu 5, FI-00020 NORDEA, Finland, domicile Helsinki, Business ID 2858394-9

Further information on Nordea available on www.nordea.com

Produktivitetens utveckling inom svensk industri ur ett internationellt perspektiv

Lars Persson

professor, vice vd Institutet för Näringslivsforskning,
ledamot Produktivitetskommissionen

ledamot IVAs avd. Ekonomi

Näringslivets produktivitet utveckling och konkurrenskraft

Lars Persson,

Presentation IVA 12 mars 2025

Produktivitet är viktigt för välståndet

- Produktivitet är avgörande för ett lands välståndsutveckling: med högre produktivitet får ett land ut mer varor och tjänster av sina resurser.

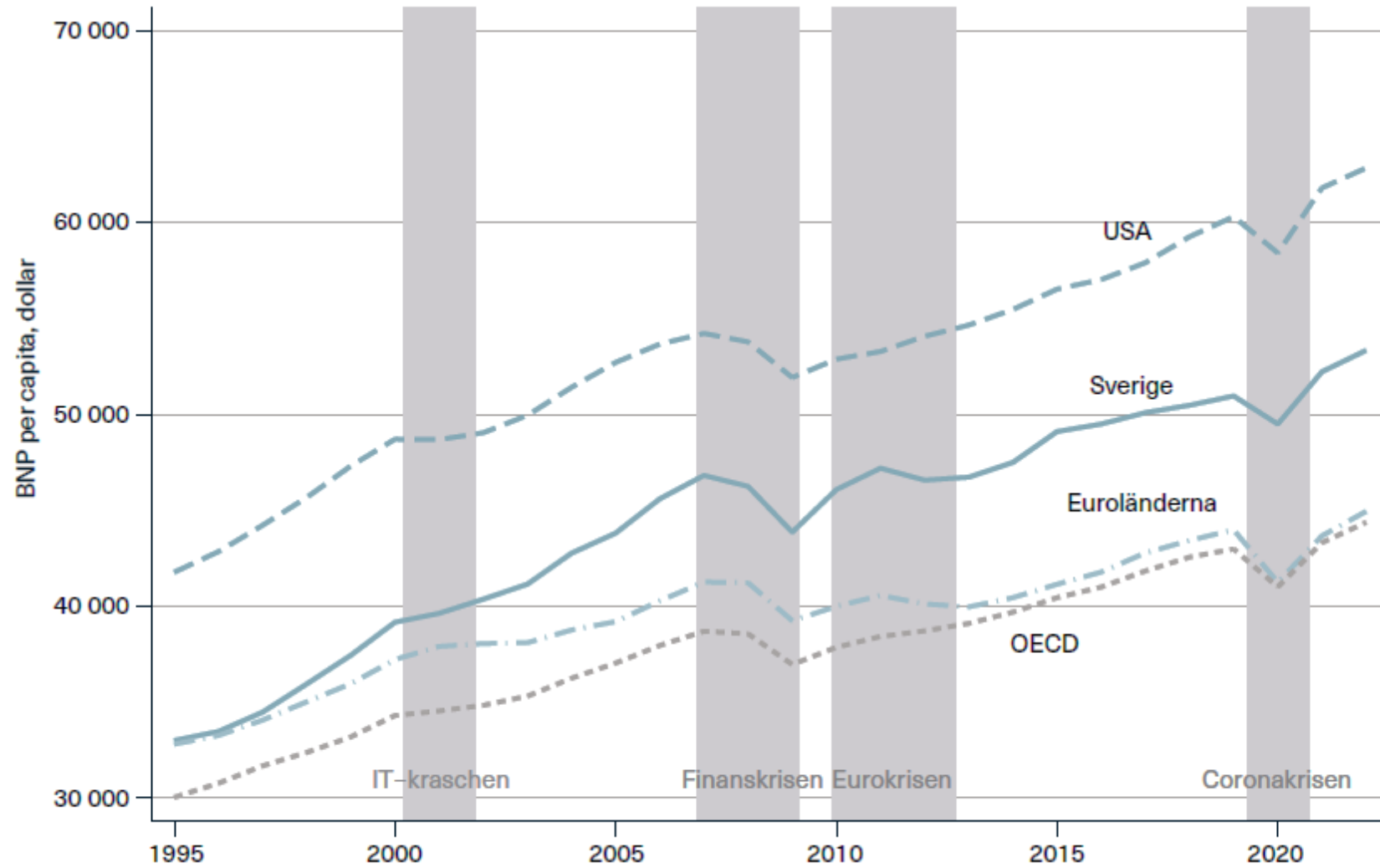
Produktivitet är inte allting, men på lång sikt är det nästan allting. (Paul Krugman)

- Bekymmersamt att produktivitetens utvecklingen avtagit i Sverige.

Konjunkturrådsrapport

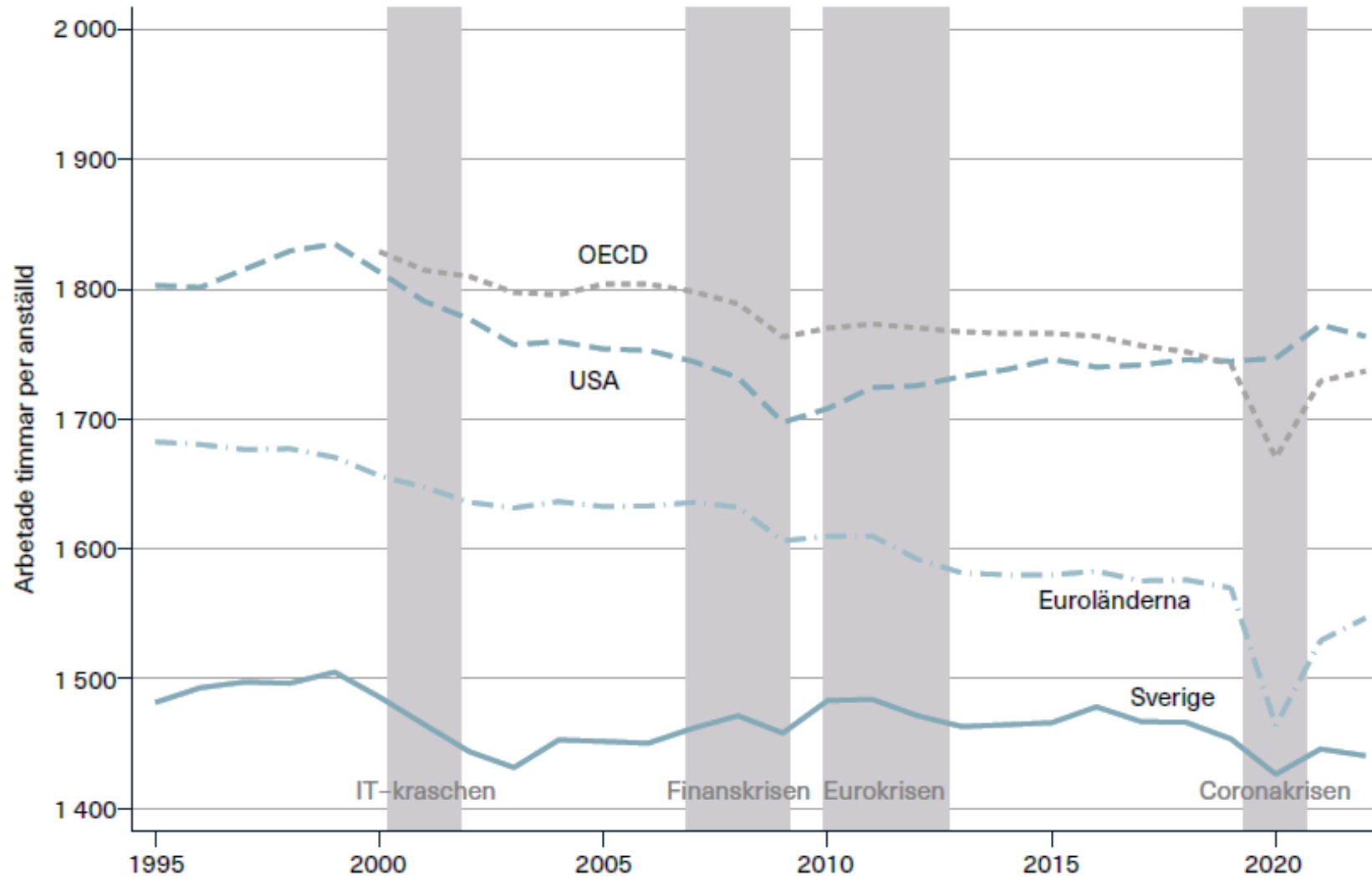
- Nya detaljerade fakta om hur det svenska näringslivets produktivitet utvecklats under de senaste decennierna.
- Policyrekommendationer som kan höja produktiviteten genom att motverka marknads- och regleringsmisslyckanden.

BNP per capita är hög i Sverige

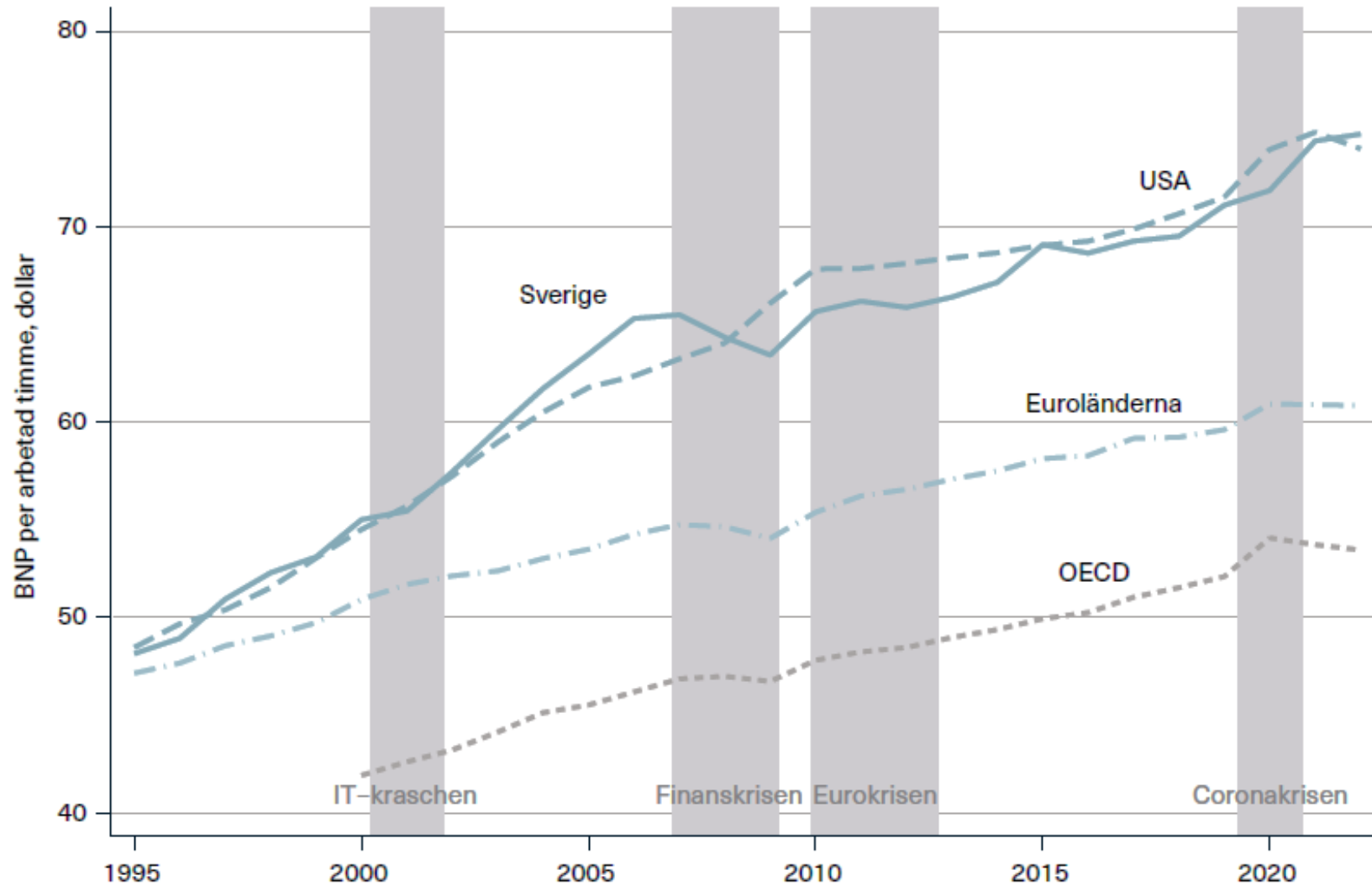

Antalet arbetade timmar per anställd är lågt i Sverige

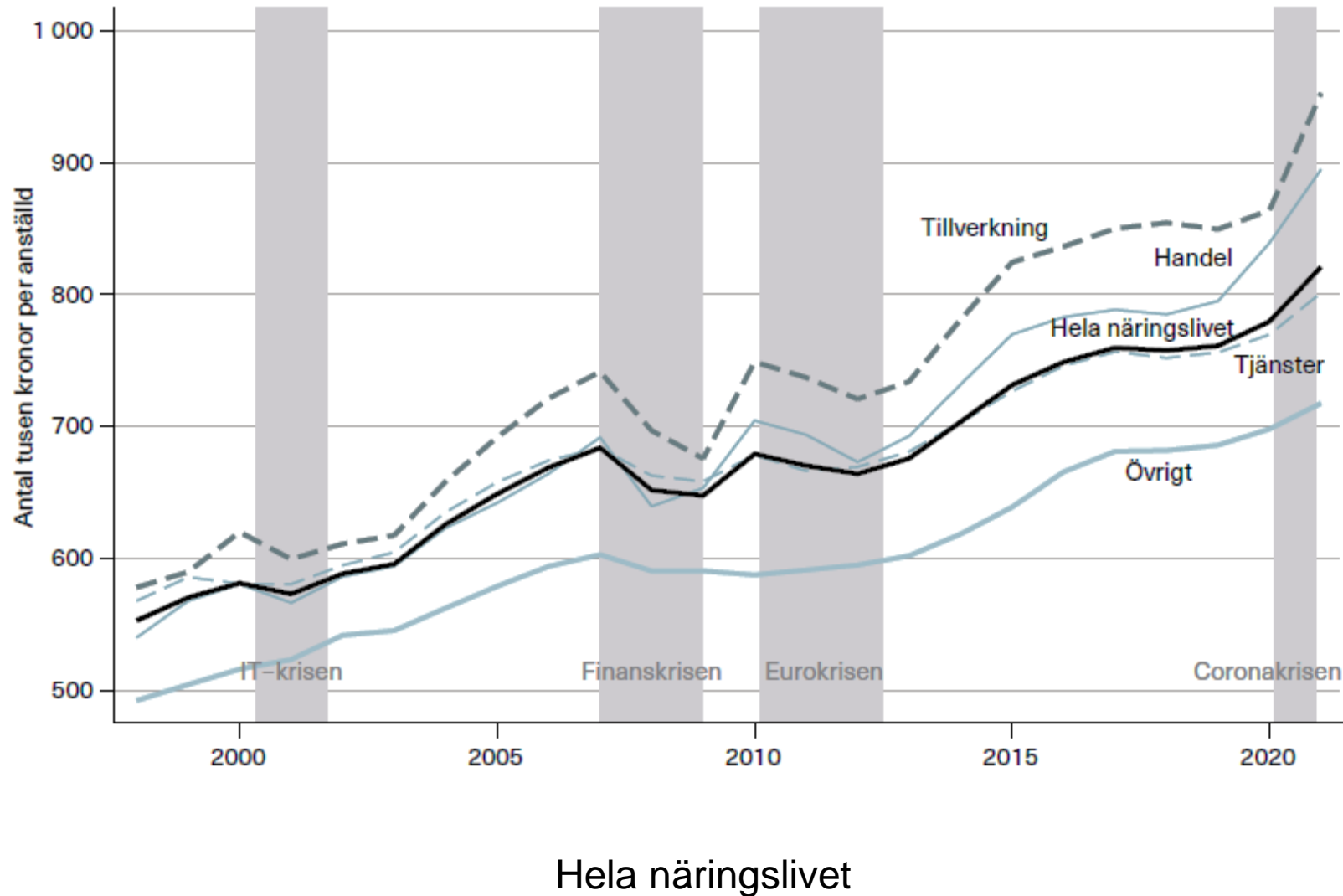

BNP per arbetad timme är mycket hög i Sverige

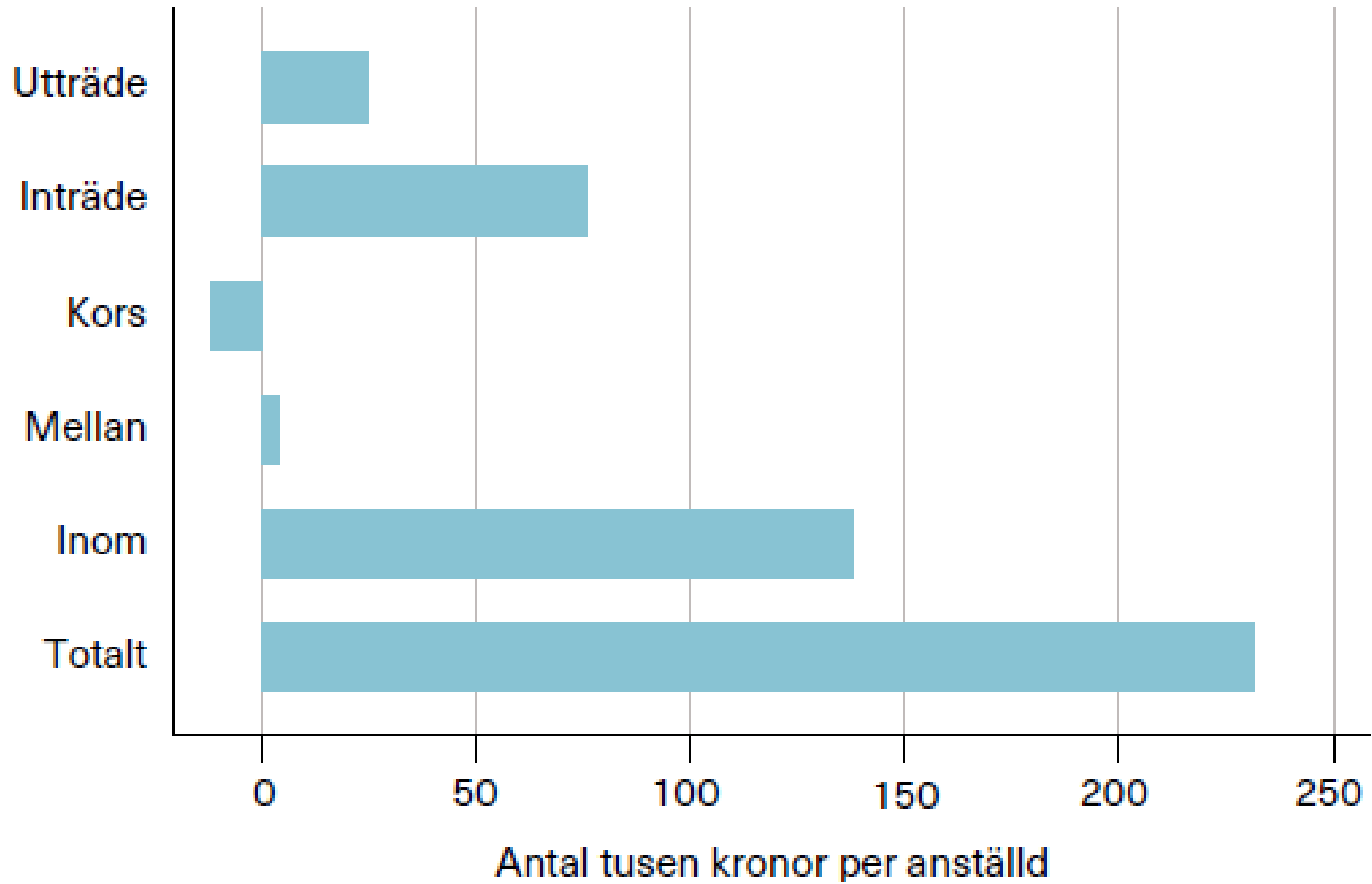
Produktivitetsutvecklingen i svenskt näringsliv

Produktivitetsutvecklingen i näringslivet sämre efter finanskrisen

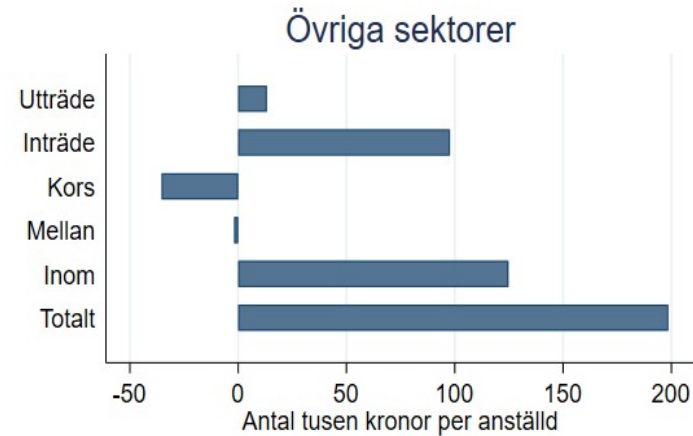
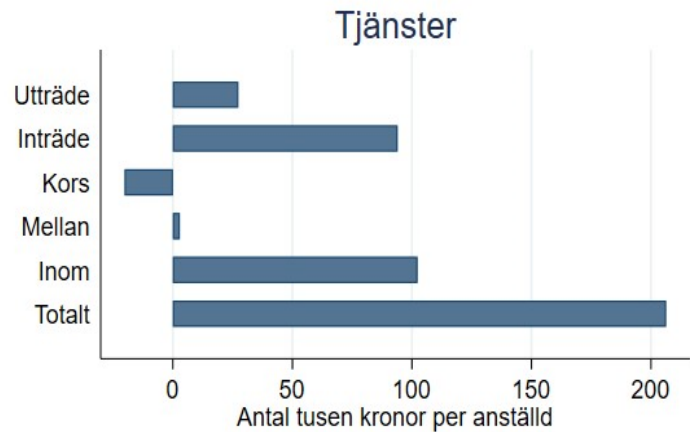
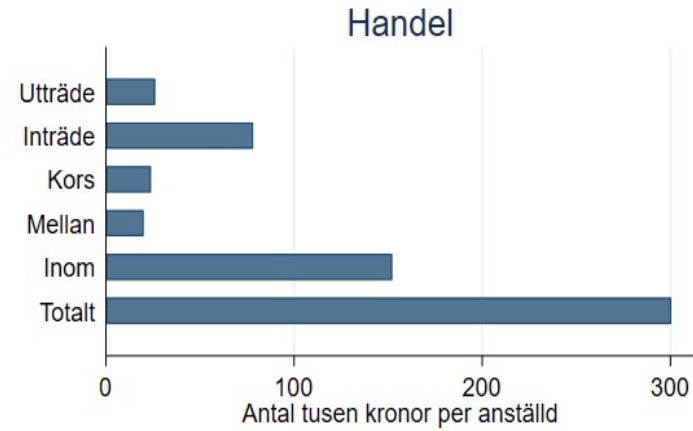
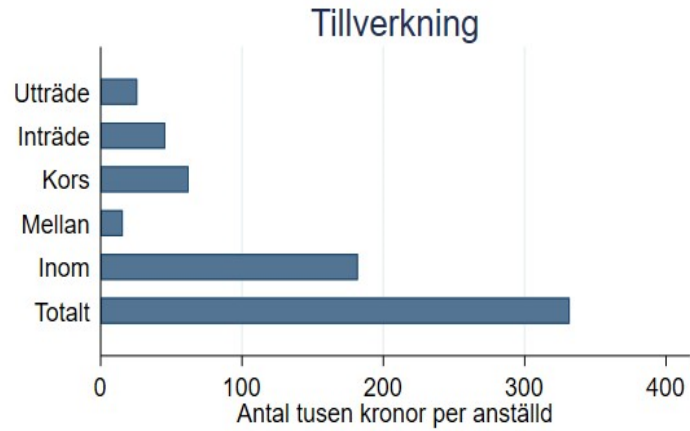
Den kreativa förstörelseprocessen

Flera faktorer bidrar till produktivitetens utvecklingen

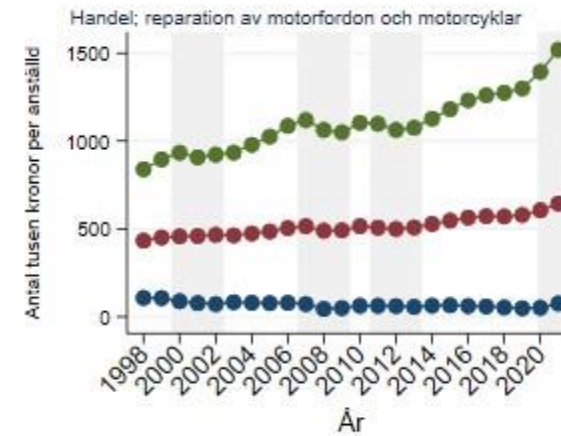
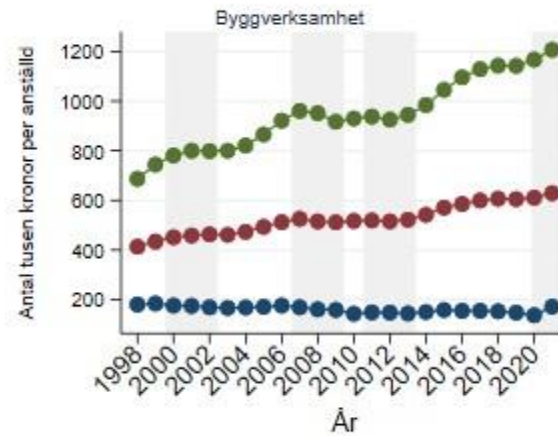
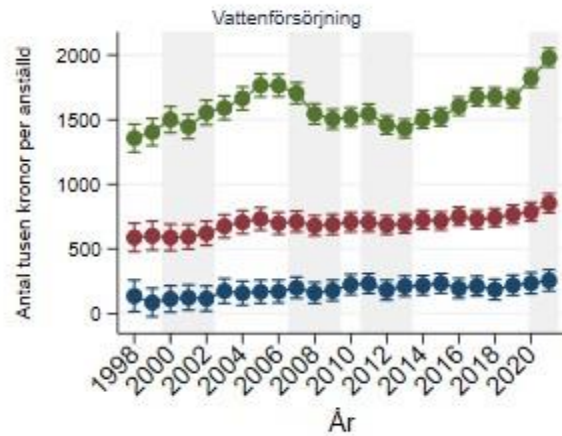
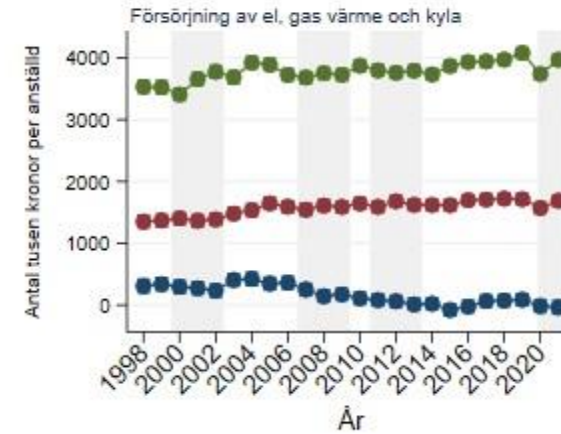
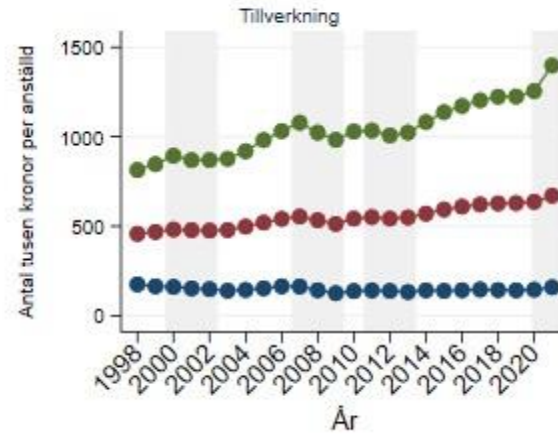
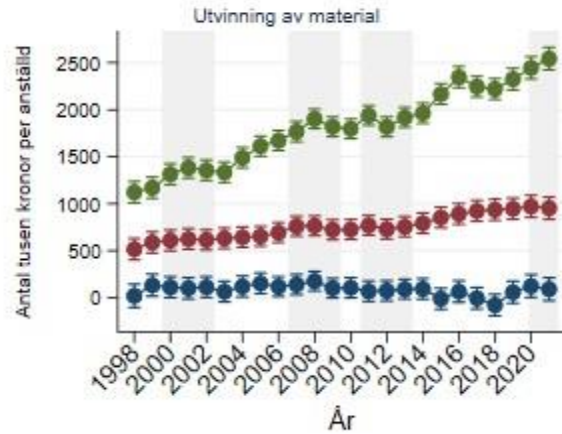

Not: Figuren visar en dekomponering av produktivetsförändringen 1999-2021

Förvärv viktiga för produktivetsutvecklingen i tillverkningsindustrin

Mest produktiva företagen drar ifrån, men inte mest i tillverkningsindustrin

—●— Lägst (Kvintil 1)

—●— Mitten (Kvintil 3)

—●— Högst (Kvintil 5)

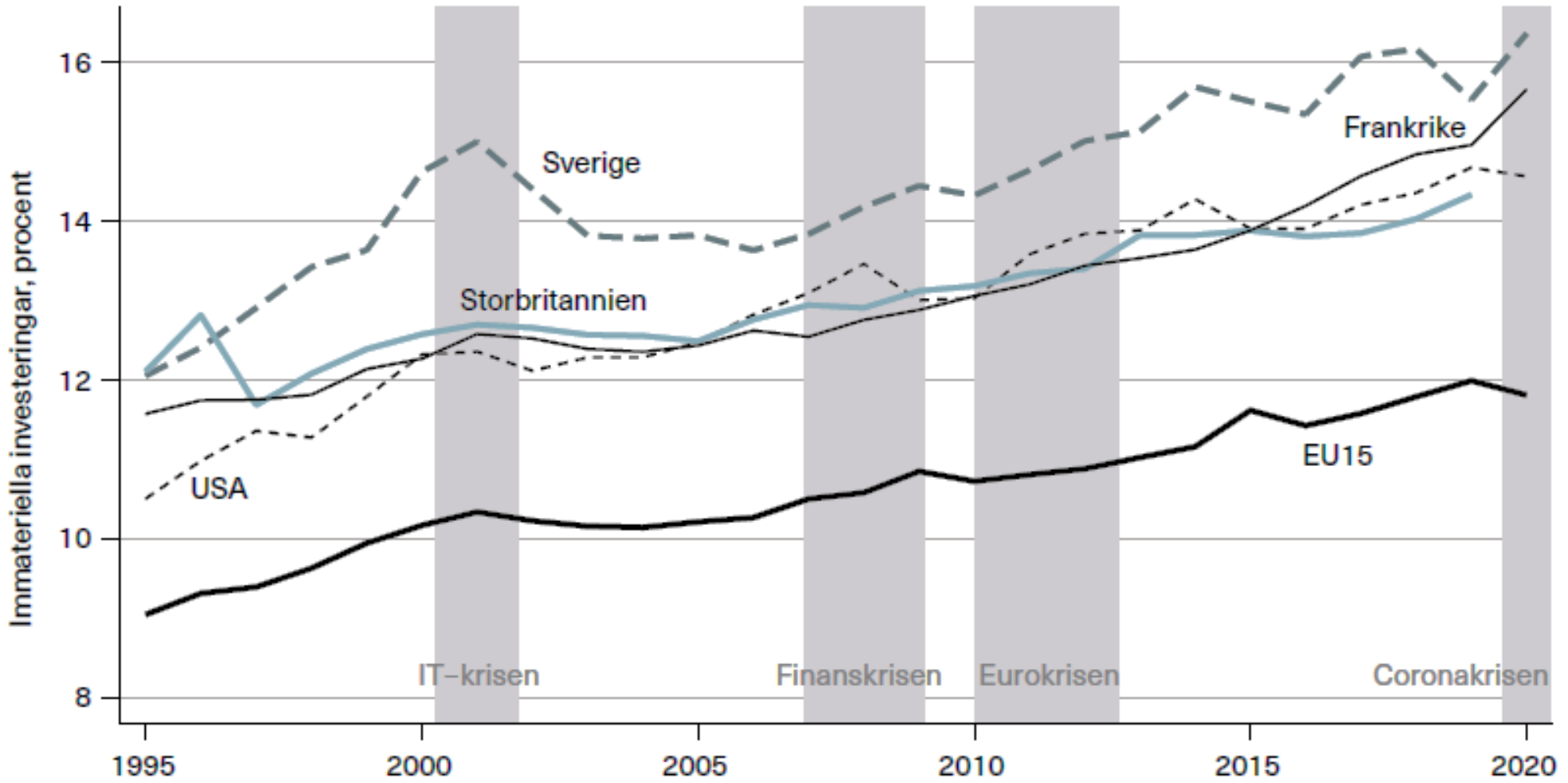

Spetsföretagen och företagsuppköp avgörande

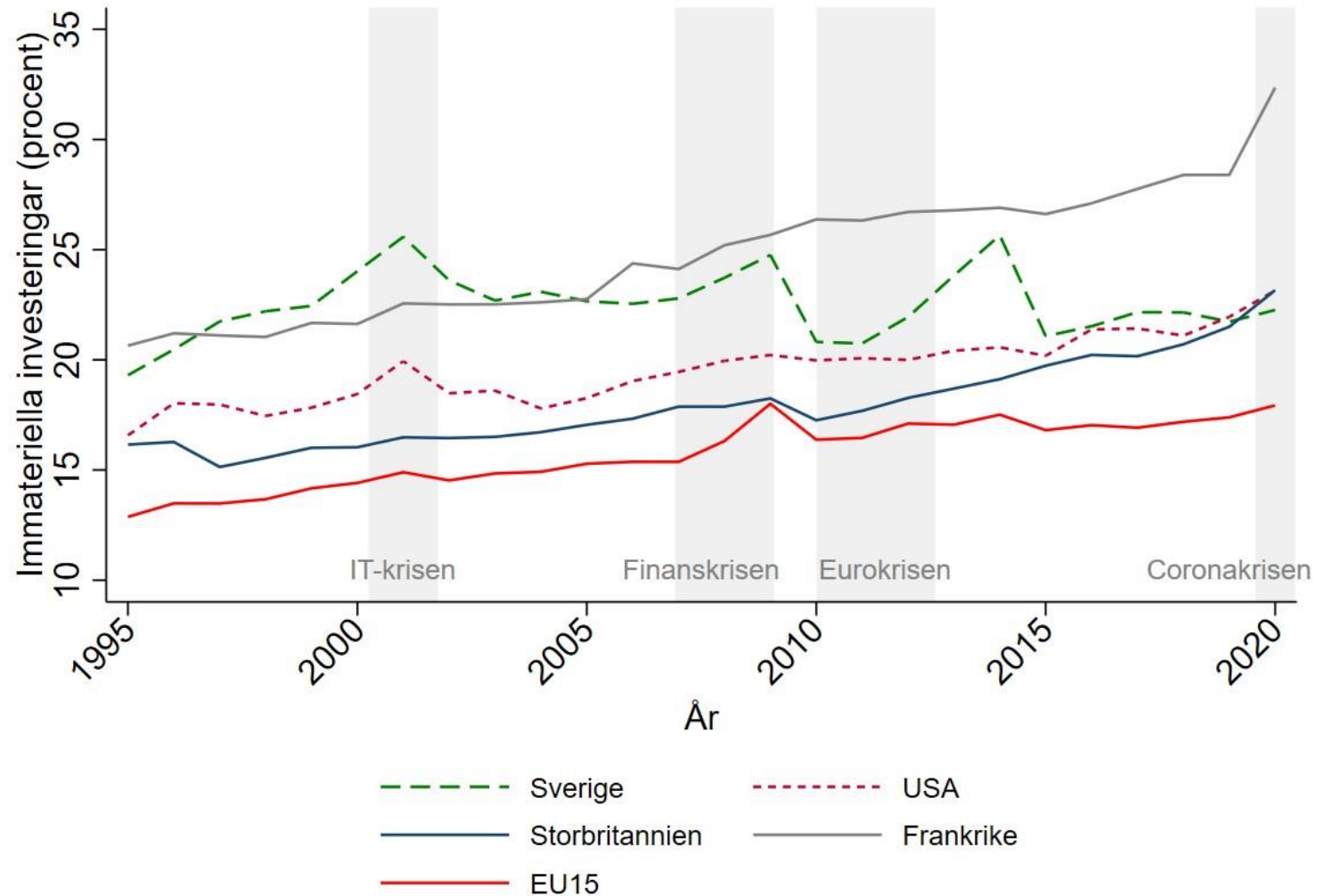
- Skillnaden i produktivitet har ökat mellan de mest och minst produktiva företagen. Effekten inte störst i tillverkningsindustrin.
- In- och utträden har varit mindre drivande för utvecklingen jämfört med 1990-talet.
- Detta har delvis kompenseras av ägarbyten: Ungefär hälften av produktivetsökningen 2007–2021 har skapats i företag som bytt ägare. Viktig i tillverkningsindustrin.

Investeringsdynamiken

Stora investeringar i immateriella tillgångar i Sverige

Tappat ledarskap investeringar i immateriella tillgångar i tillverkningsindustrin

Policyåtgärder

När är det motiverat med policyåtgärder?

Marknadsmisslyckanden:

- i. Externaliteter.
- ii. Asymmetrisk information.
- iii. Marknadsmakt.
- iv. Kollektiva varor.

Regleringsmisslyckanden:

- i. Asymmetrisk information och bristande kunskap.
- ii. Inflytande från särintressen.
- iii. Koordinationsproblem mellan olika politiska institutioner.

1. Värna konkurrensen i näringslivet

Marknads- och regleringsmisslyckande: missbruk av dominerande ställning på produktmarknader och snedvridande industripolitik.

Förslag:

- Utökade resurser för Konkurrensverket.
- Sverige bör inom EU verka för att globala superföretag och statligt stödda företag inte missbrukar sin dominerande ställning.

2. Stimulera forskning, utveckling och kommersialisering

Marknadsmislyckande: underinvesteringar i FoU då dessa är förknippade med spridningseffekter.

Förslag:

- Riktade industripolitiska stöd för FoU i specialfall, men risk för regleringsmisslyckanden.
- Mer generella skattelättnader för FoU.

3. Strukturomvandling ökar behovet av kompetensuppgradering

Marknadsmislyckande: risk för underinvestering i utbildning.

Kommande utmaning: hur få arbetskraftens kompetens att hänga med den AI-drivna strukturomvandlingen?

Förslag:

- Fler kortare påbyggnadsutbildningar, utformade i samråd med näringslivet, kan underlätta kompetensuppgradering.
- Särskilt om undervisning och antagning underlättar kombination med arbete.

4. Anpassa den finansiella marknaden till ett mer immateriellt näringsliv

Marknadsmislyckande: informationsproblem mellan företag och investerare i ett immateriellt näringsliv.

Förslag:

- Integration och effektivisering av EU:s kapitalmarknad.
- Ökad neutralitet mellan låne- och aktiebaserad finansiering.

5. Verka för ett regleringssystem med mer fokus på produktivitet

Regleringsmisslyckande: komplext regleringssystem ökar koordinationsproblem mellan myndigheter och företag.

Förslag:

- Mer samordning mellan och målrangordning för olika myndigheter.
- Addera målsättningen att främja näringslivets produktivitet för myndigheter.
- Utökad användning av ”regulatoriska sandlådor”.

TACK!

Paneldiskussion

Emil Källström

Christian Levin

Lars Persson

Hans Stråberg

Annika Winsth

